

Jézus a Hegyi Beszédet nyilvános szolgálata elején mondja el. Hallgatják a tanítványai és hallgatja a sokaság (7,28). Nem tudjuk, kit mi vonzott oda, de a végén „álmélkodnak, mert úgy tanított, mint akinek hatalma van, és nem úgy, mint az írástudók”. Isten szavának, Igéjének a közelébe kerültek.

Az ÓSZ tud olyan időről, amikor „ritkaság volt az ÚR igéje, nem volt gyakran látomás” (1Sám 3,1). Ebből az állapotból csak maga az ÚR tudta kihozni az embereket, azzal, hogy megszólított egy embert.

Jézus földi szolgálata idejében is „ritkaság volt az ÚR igéje”, mert emberi parancsolatokkal keverték, emberi módon magyarázták. Ebből is csak az ÚR tud kihozni.

Amit az ÚR mond, az váratlan és rendkívüli. Már a boldogmondások is ilyenek: az emberek mást mondtak volna, ha őket kérdezik, hogy kik a boldogok. Az emberi látásmód ez: boldogok, akik gazdagok, akiknek mindenük megvan – akár van közük Istenhez, akár nincs. Még ezt is mondhatják: „Inkább a kevélyeket tartjuk boldogoknak” (Mal 3,15). Dávid viszont ezt mondja: „boldog, akinek hűtlensége megbocsáttatott” (Zsolt 32,1) – csak az tud így beszélni, aki saját maga bocsánatot nyert, és ezért boldog. Ugyanígy Jézus boldogmondásaival is csak az tud egyetérteni, aki „benne van” ezekben: aki „a Lélek szegénye”, azaz Őrá szorul; aki sírt és Isten vigasztalta meg; aki irgalmas, és irgalmasságot nyert stb.

Az is váratlan, amit a törvényről mond. Ő azért jött, hogy betöltse a törvényt – mert mi nem tudjuk betölteni. Voltak, akik azt hitték, hogy betölthetik az igyekezetükkel – de már nem Isten törvényét igyekeztek megtartani, hanem emberi parancsolatokat.

Mi volt az írástudók és farizeusok igazsága? Az emberek felől nézve: rendkívüli igyekezet, kegyesség. „Bőjtölök kétszer egy héten, tizedet adok mindenből”, még abból is, amiből nem kell (Mt 23,23), és várom, hogy Isten ezért jóindulattal tekint rám, elfogad. Van a törvényben, amit nem tudok megtartani, de akkor átértelmezem, hozzáteszek, elveszek belőle (pl. Mt 5,43). Prédikálom, hogy Istent félni kell, és bemutatom, hogy ezt „így kell csinálni”. Mindenki dicsérni fog, és ezzel meg is elégszem, már rég nem Isten tetszését keresem.

Jézus arról beszél: ezt az „igazságot” kell felülmúlni. Hogyan lehet? Az írástudók és farizeusok igazsága olyan volt, hogy annál nagyobb, tökéletesebbet el sem tudtak képzelni. Jézus Isten igazságáról beszél: arról, hogy Isten igaz, és arról, hogy nekünk is erre az igazságra van szükségünk. Arra van szükségünk, hogy Isten igazsága a mi igazságunk legyen. A kegyelemre van szükségünk, mert ez csak úgy lehet a miénk.

„Hallottátok, hogy megmondatott... én pedig azt mondom nektek”: emberi parancsolatok helyett Isten szava. Ebből ismerjük meg, hogy milyen Isten, és hogy kegyelemre van szükségünk. Amit itt parancsol, azt mi még akarni sem tudjuk, csak ha Krisztus már bennünk van, és megújította az értelmünket, akaratomkat. „Aki haragszik atyjafiára, méltó az ítéletre”: mi tiltakoznánk az ellen, hogy a harag gyilkosság. „Ha panasza van ellened”: mi azt gondolnánk, hogy ez az ő baja, mi nem vétettünk ellene. Mégis azt parancsolja Isten, hogy béküljünk ki vele. „Békülj meg ellenfeleddel... hogy át ne adjon a bírónak”: elismerjük ugyan, hogy „saját érdekünkben” így kellene tennünk, de képtelenek vagyunk rá.

Gondolkodás és akarat, amely lázad Isten ellen – csak Isten tud ebből megszabadítani, és kegyelemből megteszi, ha kérjük tőle. „Kérjete, és adatik nektek” (Mt 7,7). Valóban megkapjuk, mert ilyen a mi mennyei Atyánk: „mennyivel inkább jókat ad azoknak, akik kérik”. Sőt: Szentlelket ad azoknak, akik kérik (Lk 11,13), vagyis bennünk él, bennünk tölti be a

törvényt (Róm 8,4). Megtartja bennem a parancsolatokat: Ő cselekszik, amikor nem haragszom, pedig haragudhatnék; amikor nem paráználkodom, pedig nagy a kísértés; amikor szeretem az ellenségemet – és én cselekszem, amikor ezek nem így történnek. Ő megbocsát, és nem lesz le arról, hogy Ő cselekedjen bennem, és betöltse a törvényt. Így lett Isten igazsága az én igazságom, ami felülmúlja az írástudók és farizeusok igazságát. Azzal nem lehet bejutni a mennybe, de mi az Ő igazságában bemehetünk oda.

Mt 20,26–28

„Aki naggyá akar lenni közöttetek, az legyen a szolgátok, és aki közöttetek első akar lenni, az legyen a rabszolgátok. Mint ahogy az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért.”